

הסימול מוזן במבנה 88888 9999 כאשר 9999=פולילגל, 88888=עדות עם אפסים מובילים
סימול 228 00011_ סימול ישן _____ , _____

*שם מעיד בלקינד איתן _____
*אינטרנט 2 סומן לאינטרנט ללא תמונה
תאריך מסירת העדות 1011800_ *סטטוס _____

נושא העדות בלקינד איתן - מסקנותו ודעתו לגבי פעילות ארגון ניל"י בראיה _____
לאחור תיאור התגבשותה של קבוצת המחזרת ניל"י והמטרות אשר על _____
פיהן פעלו הפעולות שביצעו ואופן הביצוע שלהן יחסי הגולמין _____
שהיו בין אנשי השומר וניל"י ועם תנועת הפועלים ואנשי העליה _____
השניה בכלל (להמשך יש להקיש F10) _____

התקופה עליה נמסרה העדות 1011914_ עד 31121920
הערות מקלטות זקני הישוב בגליל, מארכיונם הפרטי של בלחה ואורי שרפמן, _____
בית גן יבנאל, יולי 2003 תמלול שולמית מנשה _____

השאלת העדות *יעד _____
*מיקום _____ *מחסן _____ ארון _____ צד _____ מדף _____ מעדכן אחרון RNN 24/09/2008
_____ פולילגל _____

24	16	14	13	12	11	10	9	8	7	6	2	1
עזרה	קרא	הוסף	עדכן	בטל	מלמ	תקציר	הבא	נקה	הצג-ת	סדגל	חזור	סיים

זכרונות אלה הועברו לכתב מחקלטות זקני הישוב בגליל
החקלטות נערכו ע"י אורי שרפמן מביה-גן (יבנאל) והם רכושם הפרטי של בלהה ואורי שרפמן
החקלטות נמסרו באדיבותם לארכיון יגאל אלון בגינוסר לתועלת הציבור כולו.

מאוס קיבוץ שילוח 1948

ברצון אענה על שאלותיכם, אורי ועוזי, בקשר לעבר הדחוק ובפרט עברה של ניל"י שאני
הייתי אחד החברים הצעירים בחבורה.

אני איתן בלקינד, יליד ראשון-לציון ששלטום מלאו לי 80 שנה.

הרציון והישיבה הישנה בגליל
כל הזכויות שמורות
לבלחה ואורי שרפמן
בית-גן יבנאל של החקלטות

שאלה איתן, דבר אחד מעסיק אותי מאוד, כשהאנגלים נכנסו לארץ, וכמו שאני יודע
רדפו את אנשי ניל"י עד חורמה, מה קרה שאתם הגבתם בטלחנות וברחמנות למרות שאנו
יודעים שאילו רציחתם הייתם משלמים את החובות ובעין יפה?

השובח. ובכן, שאלה זו אינה מתאימה לאנשי ניל"י. אנשי ניל"י לא עבדו בשביל האנגלים
וגם לא היו נגד התורכים, הם היו בעד קיום העם היהודי בארץ ישראל.
יולם ודעיון היה אבסולוט פיינברג, בחלוחו ביפון בזמן הגירוש של היהודים אל תאוניות
הניוטרליות, אתם היהודים אשר לא רצו לקבל את התיינות העותומנית.
זה היה כיום שטי. גרשו אז כעשרת אלפים יהודים, פשוט זרקו אותם לסירות.
אבסולוט פיינברג בא לירושלים לאחרון אהרונסון ומדוען, אשר עמד בראש "מפקדת הארבה".
ומהי "מפקדת הארבה"? - בתחילת 1915 פרץ איבה כבד לארץ. ג'מאל פאשה המפקד של
המחנה הדיעי אשר ארץ-ישראל השתייכה אליו, מינה את אהרון אהרונסון להיות המפקד
העליון למחמה בארבה. הוא עשה זאת לא כל כך מתוך דאגה לאזרחים, תושבי הארץ ולפלחים
אלא פשוט כדי שהיה אוכל לצבא התורכי. אחרת, היה גם הצבא התורכי גווע ברעב כמו
האזרחים.

המפקדה היחה בירושלים. למעשה אהרון אהרונסון חילק את הארץ ל- 120 אזורים ומינה
מבני הארץ על המחוזות השונים, ואלה קבלו הוראות ממנו איך להלחם בארבה.
והנה, מענין שגם אהרון אהרונסון לא ידע הרבה על הנושא. הוא כינס את כל "המפקדים"
שמיינה בגימנסיה "הרצלית" בתל-אביב מסד לכל אחד מהם את האזור שעליו הוא ממונה, והפנה
את כולם לחנ"ך, לספר יואל. כך אמר: בואו ניקח את ספר יואל ואז יהיה לכם מושג על
הארבה, בדיוק כמוני.

וכך עשו והתפזרו כל אחד במחוזו, בכל פינות הארץ. אבסולוט פיינברג עבר לירושלים,
למפקדה והיה יחד עם אהרון אהרונסון ואתי העבירו אליהם כמזכיר, כי ידעתי את השפה
התורכית. וכך פעלו, כל אחד היה מרוח על המצב למפקדה בירושלים עד אשר פרץ טבח
בין אהרון אהרונסון לכיין הגנרלים הגרמנים שהיו אז בארץ.

גנרלים אלה היו יועציו של ג'מאל פאשה. אהרון אהרונסון התפטר מתפקידו ואתו התפטר גם אבשלום. אני נאלצתי להשאר כי שרתתי כצבא באותם הימים.

כבר הזכרתי מקודם, שגרש היהודים מהארץ תשפיע מאוד על אבשלום פיינברג. הוא עלה למפקדה בירושלים, פנה לאהרון אהרונסון וסיפר לו ולי את כל אשר ראה בנמל יפו. אבשלום היה בדעה שעלינו להתארגן למרד נגד תמסלה התורכית. אהרון אהרונסון הסתייג בהתחלה, הוא אמר אילו אמריקה הייתה משתתפת במלחמה ומבטיחה לנו את עזרתה, הייתי ברצון מסכים לדעתך. אבל אני לא יכול להסכים לשתף פעולה - ואז שמעתי לראשונה את המלה "אֶלְכָּנוּ" והינני של הבריטים. גם אני אמרתי לאבשלום מֶה אתה רוצה מהתורכים?
 "אֶלְכָּנוּ" אמרתי לצבא התורכי.

ואז אמר לי אבשלום, אתה לא למדת באקדמיה הצבאית ולא תוכל להיות קצין תורכי בברוסה באנקרה או באיסטנבול. אתה קצין בשביל ארץ-ישראל בלבד.
 באותם הימים התחילו לגייס יהודים לצבא תורכי, זה היה אחרי המהפכה של "התורכים הצעירים". הארץ הזאת, אמר אבשלום, לא תשאר בידי התורכים. הארץ הזאת תהפך מושבה גרמנית. 85 מליון נפש בגרמניה והיא זקוקה למושבות, כמו כן, גרמניה רוצה לבצע פלישה למזרח א. כדי להיות קרובה לתעלת סואץ שהייתה בידי האנגלים וב. להתקרב לנפט שהתגלה בעירק ובאירן. למטרה זו קבלו הגרמנים את התזכיון (קונצסיה) לבגד-לינאה מהתורכים ותחת מסווה "הטמפלרים" יסדו מושבות בארץ ישראל. אם יתישבו הגרמנים בארץ ישראל יקצו תקצי על תלום היהודים לחדש את המדינה העברית שנחרבה. דברים אלה אמר לי אבשלום. אבשלום גם לא האמין שהאנגלים מתכווננים בקרוב לכבוש את ארץ ישראל. באותם הימים, שמו והאנגלים את כל כובד משקלם הצבאי על גליפולי במטרה להכות את התורכים. לראבוננו הגדול הם סגנו מכות מהתורכים בגליפולי ואבשלום החליט שיש לכבש מהם למהר ולכבוש את הארץ, שאם לא כן, לא ישאר בארץ ישראל יהודי אחד. 80.000 יהודים היו אז בארץ לעומת 150.000 ערבים.

כמחציתו של הישוב היהודי באותם הימים התגוררה בערים הקדושות כחברון, ירושלים, סכריה וצפת. יהודים אלה לא עסקו במלאכה ובחקלאות, הם חיו על קצבאות החלוקה מקהילת היהודיות באירופה ומכיון שהייתה בלוקדה ביטית על ארץ-ישראל, לא יכלו יהודים אלה לקבל כסף וגוועו ברעב.

אני זוכר בירושלים של אותם הימים, אלפי ילדים יהודים עם כננים נפוחים וכנות ישראל נמכרות בשביל פרוטת לחם. אבשלום הדגיש דברים אלה.

המחצית האחרת של הישוב היהודי בארץ היו בני העליה הראשונה והשניה שסידו עד ערב המלחמה כ 40 מושבות, גם אלה נשארו בחוסר פנסה מאחר והארכה השמיד כל חלקה טובה. אבשלום החליט שנוכחים לעשות משהו ומיד להצלת הישוב היהודי בארץ. הוא החליט לרדת למצרים עם תפליטים אשר גורשו מהארץ. הוא רצה להשפיע על הבריטים שיקדימו בכיבוש ארץ ישראל למען יינצל הישוב. וכאשר יבואו הנצחון והשלום אשר יושגו לבסוף ע"י הצרפתים והבריטים אז יהיה גם לנו בני הישוב מה להגיד, כלומר אם נשתתף בשחזור הארץ תחשבו בדעתנו.

כפי שאמרתי קודם, אהרון אהרונסון הסתייג בהתחלה מטיעונו אלה של אבשלום. הוא היה

מכורג מאבשלוט ב 14 שנה וממני ב-21 שנה

אבל אבשלוט החליט לרדת למצרים עם הפליטים וירד הוא הגיע לקהיר והצליח להפגש
 שם עם המפקד הכריטי ולהציע את שרותיו.

וכך אמר להם אבשלוט צבא לא אוכל לתת לכם, אין לנו אבל אינפורמציה מדויקה אוכל
 לתת לכם מכל הנעשה בארץ המפקד הכריטי הסתייג בהתחלה מדבריו של אבשלוט. המפקד השם
 ממלכות השם "פיינברג" הוא שם בעל צליל גרמני, והנתינות של האיש היתה נתינות
 תורכית. בסופו של דבר, הצליח אבשלוט לשכנע אותו בכנות דבריו והוא הסכים להצעה.
 על שאלתו של המפקד באשר לחשלוט, ענה לו אבשלוט שהם אינם מגלים פרופסיונליזם ולכן
 אינם רוצים תשלום כספי. מה שהם רוצים זו הכטחה בלבד - שבכוא יום הנצחון, ארץ ישראל
 תשאר לעם ישראל ולא תמסר לאחרים.

המפקד הכריטי שמע בפעם הראשונה דברים מעין אלה, האוריה כזאת. הוא התרשם מהדברים
 ואף התעמיד לרשות אבשלוט אוניה שהחזירה אותו ארצה. וכן בלילה אפל וחשוך חזר אבשלוט
 דרך הים לעתליה. זה היה בשנת 1915. לפני שירד אבשלוט קבעו ביניהם הוא והקצין
 שהיה על האוניה סימנים, האם להתקרב לחוף, האם לרדת, האם אין משמר תורכי באזור
 וכד'. אלא שלראבוננו אוניה זו טורפה ע"י הגרמנים וכחינם חיכה אבשלוט ערב ערב. על
 חוף עתליה לאוניה שלא הגיעה ולקצין שבינתים היה רשבי.

אבשלוט היה בטוח שהאנגלים התחרטו והחליט לרדת למצרים פעם נוספת והפעם דרך המדבר
 ובגפו. במורה-דרך לקח אתו אתו מכני המשפחה - כתנא אפרים. אפרים זה הכיר את הדרך
 מאחר ובה אצוה ברגל דרך המדבר. הוא עלה ארצה מדומייה, וכאשר הגיע לחופי הארץ
 התורכים לא נתנו לו לרדת בפרו והוא המשיך עם האוניה עד פורט טעיד, משם בא ברגל
 לארץ ישראל, בלי לדעת שפה וכלי כסף, הליקופטרים ומונדקרים.
 המלווה ליווה את אבשלוט עד אל עריש ומשם המשיך לכרו על גמל והגיע עד הזעלה. הגמל
 שכנראה היה צמא, הרגיש ריח של מים והתחיל להשתולל. פלוגת משמר תורכית שהיתה באזור
 אסרה אותו. אבשלוט מסר עצמו לידי התורכים, לא רצה להלחם נגדם והם אסרו אותו במרגל
 שנחפס מאחורי קווי החזית על גבול האויב. אבשלוט הועבר לכאן-שבע

כעת, אזורי שאלתך הראשונה. הקדמתי בסיפורי בשביל להוכיח לך ולאחרים שאנחנו לא
 עבדנו בשביל האנגלים ולא נגד התורכים. עבדנו לאינטרס היהודי בלבד. ועל כך, אין
 זה עולה על דעתך לשאול שאלה כזאת, למה לא נעזרנו ע"י הכריטים נגד היהודים?
 הכריטים היו רק אמצעי בשבילנו להשיג את מטרותנו, אבל לא בשביל להלחם ביהודים.
 כל הישוב התפלל אז לכואו של הדרו - "פרר יענק"ל" כך נקראו האנגלים באותם הימים,
 אתנו לא שיחפו פעולה כי המנהיגים בישוב היו אז פרו-גרמנים. מכיון ההסתדרות הציונית
 היה אז בברלין וכשפרצה המלחמה בין שני הגושים, הם הכריזו על נייטרליות ולא העיזו
 לצאת בהכרזות נגד הגרמנים. בגרמניה של אותם הימים, היהדות פרה. היהודים היו נושאי
 תרבות והכלכלה הגרמנית והם היו באמניק לגרמנים בלבד ואף קיוו שהגרמנים ינצחו
 במלחמה. אחד הנימוקים היה כמובן שהשותפות והעיקריים של האנגלים היו הרוסים, והם הלא
 היו יוצרי הפרעות נגד היהודים. כאשר פנה אבשלוט פיינברג לדר' רופין והציע לו
 את החלטתו בנוגע לנל"י, הוא התנגד באופן חריף לעניין ואמר אני עוד אשיג צ'ארטר
 מהקניזר וילהלם על ארץ ישראל. ובנוכחותי אמר לו אבשלוט בהושיטו את כף היד.

- שפה, על כף יד, יצמחו עשבים, תצליח להשיג צ'ארטר על ארץ ישראל מהגרמנים. אמנם רוב הישוב היה בעד הבריטים אבל כולם היו פחדנים ונגד פחדן אין להלחם. לא כל אחד חייב להיות גיבור ולהקריב קורבנות.

כ- 20 בחורים מבני העליה הראשונה התקבצו סביב אנשלוס. ראשון שהצטרף אליו היה נעמן מבני זכרון יעקב. אהבתם של השניים היתה גדולה, הם היו יותר מאחים. שאבשלוס נאסר בבאר שבע והוברל אחר-כך לכית הדין הצבאי בירושלים, היה נעמן היחידי שטיפל בשחרורו, מה גם שאבשלוס ביקש את אהרון אהרונוסון שלא להתערב, נעמן ישב אז בירושלים. קצין תורכי בשם איזט-בלי (?), אשר היה מפקדו בזמן שהגא שרת בצבא, נמנה על חבר השופטים. הוא לא אמר לו כמובן שאנחנו מאנשי ניל"י אבל הוא שאל אותי מה היתה עושה אילו היו מכיאים אותי לפניך ומאשימים אותי באותן האשמות, האם הית מאמינך? כך, גם אני אינני מאמין שאבשלוס הוא מרגל.

ואז שחררו את אבשלוס, זה היה בתחילת 1916 אהרון אהרונוסון היה אז בדמשק. הוא לא היה אצל ג'אמל פאשה בכדי לעזור לאבשלוס, אלא בשליחות הישוב. הוא, דיזנגוף, קלוריסקי ואחרים באו לדמשק כדי לבקש מג'אמל פאשה תבואה שבביל הישוב בארץ ישראל. הם רצו לקנות חיטה - אוכל מהרזרבות של הצבא.

אבשלוס שלח לו טלגרמה שהוא שוחרר. כשחזר אהרון אהרונוסון הוא הצטרף לניל"י ונהיה המפקד הראשי.

כשיצא אבשלוס מבית הסוהר החליט לנסוע למצרים דרך אירופה. הוא הגיע לקושטא ושם נאלץ להתעכב כי היה לו קשה להשיג ויזוח לגרמניה ולהולנד כאילו ותכוון לנסוע לאמריקה. שרה אהרונוסון היתה אז בקושטא, נשואה לבעלה אברהם. כשהיא שמעה על התארגנות ניל"י היא עזבה את בעלה וחזרה לארץ בלוויית יצחק הוז אחיו של דוב הוז שהיה מכין הפעילים במלחמה בארבה. יצחק היה "אזרחי" (בעל דעות ימניות, יוזמה חופשית ולא קולקטיבית) בשעה שדוב היה שמאלני.

ובכן, שרה באה להצטרפה לעבודת ניל"י. אבשלוס היה בקושטא חיכה לויזות ובינתיים כלילה אחד הגיעה האוניה הבריטית לחוף עתלית. הקשר חודש. פתק הגיע ע"י אחד השחיו"ר פרויק"ה שמו, אינני זוכר את שם משפחתו. אבשלוס התקשר אתו עוד בהיותו במצרים. פרויק"ה הגיע כשחיה לחוף, פחד להכנס הביתה והשאיר פתק בחצר. אהרון אהרונוסון מצא את הפתק שהודיע על בואה של האוניה פעם נוספת בעוד כשבוע באחד מלילות החודש. אהרון אהרונוסון שלח טלגרמה לאבשלוס שחודש הקשר עם האוניה ומכיון שמטרת נסיעתו של אבשלוס היתה לחדש את הקשר, חזר הנ"ל ארצה ובמקומו יצא אהרון אהרונוסון בדרך למצרים לפי תכניתו של אבשלוס. היה עליו לעבור בגרמניה, בהולנד ובאנגליה ומשם למצרים לקבל את הפיקוד על עבודת ניל"י.

כבר אמרתי, שכולם היו פחדנים ולא הצטרפו לניל"י, אבל בתוך ליבם חיכו לבריטים שיכנסו לארץ. כהיותו בפעם הראשונה במצרים, שיגר אבשלוס מכתב ליהדות אמריקה באמצעות הנריטה סאלר שהיחה התזכירה של תועד אשר תמד בתחנת הנסינות בעתלית. הוא פנה אז במכתבו למנהיגי יהדות אמריקה, שמוצאשוהיה גם הוא מגרמניה וביקש מהם שלא יאמינו לאיזו תקוה שתצמח ליהודים מהעם הגרמני. הוא ביקש מהם לגייס את הנוער שיצטרף לגרודים שיצאו לעזרת הבריטים ככיבוש הארץ.

ארבעון ותיקי הישוב בגליל
כל הזכויות שמורות
לבלדד ואורי שרפמן
בית-גן יבנאל טל 750488 •

זה היה עוד לפני "הגדודים העבריים" וגדוד "הפרידות", זה היה עוד לפני גליפולי. המכתב השהרע על 250 עמודים ומי שקורא היום את ספר אבשלום יכול למצוא שם את המכתב לקרוא ולהיזכר עד כמה צדק אבשלום בדעתו, עוד יכוא יום - כך אמר, ואותם הגרמנים ישמידו את עם ישראל. כאילו חזה את השואה מרחוק.

אבשלום חזר לארץ והחל בפעילות. הוא ארגן את קבוצת האנשים, נסע לכל מקום בחזית, היה בכל החנכה רכבת. נעמן היה ממונה על החזית הצעירית בסיני.

בין האנשים שעזרו לאבשלום להשתחרר מבית הכלא היה גם יוסף ליסנסקי. הוא היה איש "השומר" אבל נאותו זמן הוא היה ראש השומרים של הלפר רוחמה שהמנהל שלו היה אז צבי הרשפלד בן ראשון לציון וחבר ניל"י. באותם הימים היה באר שבע עיר צבאית ולאזרחים רגילים היה אסורה הכניסה לעיר פרט למוכתרים ולנציגי המושבות ה'שמיים. הרשפלד מינה את יוסף ליסנסקי בתור המוכתר של רוחמה ובתור שכזה הוא יכול היה להכנס לבאר שבע ואמנם הרשפלד שלח אותו לבאר שבע לשם יצירת קשר עם אבשלום בבית הכלא. כשיצא אבשלום מבית הכלא התקשר מאוד עם יוסף ליסנסקי, חכניתו של אבשלום מצאה מאוד חן בעיניו והוא הצטרף כחבר לניל"י.

יוסף היה בחור לא גבוה במיוחד, בעל קומה בינונית. שעריו היה בהיר, חסר השכלה גבוהה אמיץ, עלוז ושמן, אהב לשיר, היה פחד טוב ויורה טוב אבל בעיקר אהב את הארץ. הוא בא למסולה כילד. היה רציני בעבודתו, כל מה שעשה - עשה ברצינות.

מכיון שהיה יפה תואר וידע למשוך את לבן של הנשים היה קצת קל-דעת בהתנהגותו אבל את עבודתו עשה ברצינות רבה.

ובכן, לא היה כמי להתנקם, כפחדנים אין מתנקמים וכפרט לא על ידי הבריטים. המנהיגים, ראשי ניל"י, כמעט כולם נהרגו עם תום המאסרים. אבשלום היה הראשון שנפל במדבר, ש"ה אירדה את עצמה לדעת, ראובן שוורץ מראשון לציון איבד את עצמו לדעת בבית הכלא, את נעמן ואת יוסף תלו בדמשק. אהרון אהרונוסון טבע בלמנש, אני נוטה לחשוב שזו לא הייתה תאונה אלא פעולה בריטית. אז מי היה צריך להתנקם?

ובכן, אני מצטער מאוד להגיד את הדברים, אבל זאת הסטוריה וצריך לדייק בעובדות, צריך להגיד את האמת - בזמן שראשי ניל"י היו בבית הסוהר, בדמשק, ללא הגנה וללא אוכל לא היה להם אפילו מי שיעמיד להם עורך דין שיגן עליהם בבית המשפט והצבא התורכי מינה סניגור מטעמו. בשעה שכאשר כל חברי "השומר" היו אסורים - באו כל חברי הקיבוצים מהגליל לדמשק כדי לעזור להם.

איש לא בא ולא עזר לאנשי ניל"י. איש לא בא מהמושבות של העליה הראשונה, לא מראשון-לציון, לא מפתח חקוה, לא מזכרון יעקב ומרחובות - אנשי ניל"י היינו מבודדים, היינו מופקרים. הרשפלד היה בדמשק, בא לעזור לאנשי "השומר", אבל כנראה שהיה לו לב יהודי והוא עזר גם לי, והודות לו נשארתי בחיים. הוא עזר לי לברוח תשע שעות לפני "האקצוציה", לפני שהייתי אמור לחיות מוצא לחורג. הרשפלד עזר לי רק בתור זה שהיה יהודי טוב ולא בתור מנהיג מפלגה. באופו פוליטי הרשפלד היה יריב.

שאלה: איך הצליחו להוציא את אנשי "השומר" ומאיפה לקחו את הכסף?

בזמן שיוסף ברח מזכרון יעקב ומסר את עצמו לחבריו אנשי "השומר", הם לקחו ממנו את כל הכסף של ניל"י שהיה עליו.

הם הצטיחו להשיג לו סוס ולעזור לו לעבור את הקוים. למעשה לקחו אותו למסולה ושם ניסו להרוג אותו. ביניהם היו - צבי נדב, שניאורסון, נחמני והגרזיני מסכריה - צבי ניסנו אבל יוסף היה זריז מהם, הוא חיכה לרגע הזה, מסתבר שחשד בהם. כאשר ירו לעברו הוא זרק את עצמו לתוך התנור למטה, וזה היה כבר עם שקיעת השמש. הוא השאיר את העכיה למען יחשב כהרוג ופצוע ברח למסולה לידידים. שם השיג כבר לחסומסט ברגל הגיע לפתח התווה אל הגברת פסקל אשר כעלה היה חבר ניל"י ושהה באוחה תקופה במצרים. הגברת פסקל החביאה אותו בפרדס שלה וטיפלה בצפצע שלו. הוא היה חולה ותשוש. יום אחד באה הגברת פסקל וסיפרה לו שנהיגות הישוב הוציאה כרוז ובו נאמר שישולם פרס של 1,000 לירות למי שיסגיר את יוסף לישנסקי לידו התורכים. גם התמשלה התורכית הוציאה פרס למי שיתפוס את יוסף ויגלה את מקום מחבואו.. יוסף פחד שמא יתגלה המקום והגברת פסקל החביאה אותו תפגע ותסבול ועזב בלילה את הפרדס, קודח מחוס גבוה הלך ברגל אל התולדות. כיום נמצא שם המושב נסעים, ביח וזנן. אז גרו שם בדואים, הוא ניסה לגנוב גמל ולתגוע לבריטים שהיו אז בעזה משם בקרבת מקום. אלא שילד בדואי שראה אותו הזעיק את חוריו שכמובן הכירו את יוסף לישנסקי ואף ידעו על הפרס המיועד לכל מי שיתפוס אותו וכך בני השבט הכדואי התנפלו על יוסף וחוללו וחסרו הכוח, קשרו אותו, הובילו אותו לרמלה ומסרו אותו לידו התורכים משם כמובן הובילו אותו להקירה בירושלים ואחר כך הועבר לכית הדין הצבאי בדמשק.

אחרון אהרונוסון, עם כל הכבוד שיש לי אליו בתור מעין, עשה שגיאה אחת גדולה כאשר הודיע לראשי ניל"י במצרים, שאבשלום הלך ללמוד בכית ספר צבאי בלונדון במקום לספר להם על מותו של אבשלום. כמובן שאנשי ניל"י לא התפקו בחשובה זו. הם לא האמינו שאבשלום ישלח אנשים שיסכנו חייהם בעבודה דייגול והוא בינתיים ילך ללמוד. אהרונוסון ביקש משרה ומיוסף לישנסקי שלא יספרו לחברים על מותו של אבשלום, הוא פחד שכאשר יודע דבר מותו של אבשלום התפורר החבורה. הוא לא העריך נכון את פני הדברים. נעמן "הזריח", הוא הדגיש שקרה אסון לאבשלום ואין דוברים לספר לו. יחד עם זאת ידענו אז, כאשר הלכו אבשלום ויוסף לישנסקי בדרום למצרים, שהבדלים נמצאים באל-עדיש. וכך, בדרך למצרים, ליד רפיח התנפלה על השניים, יוסף ואבשלום, קבוצה בדואים עם חיילים תורכיים. אלה רצו לאסור אותם אבל השניים, אבשלום ויוסף נלחמו על נפשם. לישוהם עמדו אקדחים בלבד והיה קשה להתמודד. לאחר שסגע אבשלום בערבי, מורה הדרך שאלך אתם מאר שבע ובגד בהם, נפגע בעצמו. הוא נפגע מכדור באגן הירכיים ולא יכול היה לעמוד יותר. יוסף נפגע מכדור בכתף ולפי ספורו אחר כך במצרים לאהרון אהרונוסון, נתן לו אבשלום פקודה לברוח כדי להציל את עצמו. אבשלום ידע וכך גם החבר אחר כך שנמצאו עצמותיו, שהוא אבוד. יוסף ברח עם רדת החשכה והאנגלים אספו אותו במרחק של 2 ק"מ ממקום התקפה. השנים נסעו לרפיח בעניני ניל"י ומטרתם הייתה להביא עזרה מאנגלים לישוב בארץ.

הזקפים חיסלו את אבשלום בכדור בראשו וקברו אותו במדבר כנראה שהשניים לפני צאתם לדרך לקחו עמם חמרים כצידה לדרך, אחד הזמרים שהיה בכיסו של אבשלום צמח מדמו ומלשד עצמותיו וגדל לרקל. הרקל קודש ע"י הכדואים ונקרא "הקדוש". הכדואים הכירו את ספור אבשלום וקידשו את הרקל שצמח שם גם משום שלא היו דקלים אחרים באזור.

**ארכיון ותיקי הישוב בגליל
כל הזכויות שמורות**

לבבלהה ואורי שרפמן
בית גן יבנאל טל 06750488

נעמן לא היה שבע-רצון מעבודתו של יוסף.

יוסף חזר ממצרים אדם שונה. הוא היה מזההד בלבשו, וחליפות היפות שחפר לו במצרים, היה נוסע בעגלה רחומה לזוג סוסים יפים בעוד שחבריו רכבו על סוסים או מכסימוס נסעו בכרכרה. כמו כן התאכסן בבתי מלון טובים - והנהגות זו היאיגה את נעמן. הוא הזריע ביוסף, אמר לו שכארץ אנשים רגילים לראותו בכפיה ועגל, לבוש כאיש "השומר" ולא בחליפות הדרות מתגורר בבתי מלון. נעמן ופציר בו שישנה מהרגליו החדשים כי אלה עלולים לגרום נזק רב לנל"י.

נעמן ביקש להפגש עם האוניה שהיתה באה לעחלית, הוא רצה להפגש עם אהרון אהרונסון, רצה לבקש ממנו שירסן קצת את יוסף, אבל רפאל אבולעפיה, בן דוד שלנו, יוסף ושרה הסעו אותו באשף לבואה של האוניה. ככל שהפציר בהם נעמן דחו אותו בלך ושוב והוא לא הצליח ליצור קשר עם האוניה, הוא אפילו לא הצליח לדבר עם רפאל אבולעפיה. אחרי עשירה חודשים של פעילות החליט לעבור את המדבר ולהגיע למצרים בכוחות עצמו, זה היה בחודש ספטמבר 1917.

נעמן לקח אתו מורה-דרך ערבי שהיה מאנשי לורנס. נעמן והערבי יצאו מפתח תקוה מפרדסו של גינזבורג. הם נסעו כל הלילה וחגיעו לפנות בוקר לניר-עטלוג' (שדה בוקר). לאחר שאכלו שכנע הכדואי את נעמן שישכב לישון, כי הכדואים שבסביבה הם אנשי השבט שלו. זאמנס נעמן שכב לישון כשהתעורר, מצא עצמו קשור באזיקים. הכדואי שליווה אותו מפתח-תקוה נעלם ולידו עמדו חיילים תורכיים. נעמן הואשם כמובן בריגול.

אנשי ניל"י בדרך כלל לא היו מרגלים פרופסיונליים והידע היחיד שהיה להם בא מקריאת ספרות כללית. נעמן עשה טעות גדולה שבסופו של דבר הפלילה אותו. הוא לקח עמו חומר של ניל"י, בתוך החומר הזה גם רפורט שאני שלחתי מדמשק. החומר היה תפור באוכפו של הכדואי והכדואי הזה כאשר בגד בנעמן מסר את כל החומר שהיה תפור באוכפו למזכיר בית הדין הצבאי בבאר שבע המפקד אטיף אפנדי. אטיף אפנדי הרגיש שהוא יכול להרויח כסף מכל העניין הזה ופנה ליהודי אליהו מזרחי שהיה פקיד וחקלאות של הצבא בבאר שבע ואמר לו: בידי יש חומר משיע נגד נעמן, אם תביא לי 500 לירות זהב, אמסור לך את החומר הזה ואם לאו - אמסור את החומר הזה לבית הדין הצבאי. הפקיד נתו לאלהו מזרחי שכוע ימים זמן כדי להשיג את הכסף.

נעמן טען בבית המאסר שהוא נסע לנגב כדי לקנות שעורה לחקלאי ראשון לציון. תגימוק היה חלש אמנס, אבל נעמן עמד בו ולא חזר בו מדבריו למרות התינויים הרבים שעבר.

בינתיים בא מזרחי זה לראשון לציון ופנה אלי בבקשה להשיג את הכסף. הוא אמר לי חשיג 500 לירות זהב ואני אפרה את הדוקומנטים ומרשיעים האלה ונעמן ישוחרר. באותו יום, היה בראשון לציון גם יוסף, הוא בא לחפש אותי בדרכו לגדרה, לחבריו אנשי "המגן" ששמרו בגדרה. הוא לא מצא אותי ונסע אליהם והחליט לארגן קבוצה של 15 פרשים ויחד יסעו לכבאר שבע וישחררו את נעמן בכוח מבית הסוהר.

כשנפגשתי אנו וסיפרתי לו את הסיפור של מזרחי הוא אמר שצריך לנסות ושאל אם אני מכיר את מזרחי. עניתי לו שאינני מכיר את מזרחי, אבל אני יודע שהוא אגרונום וגם שהוא גיסו של קראוזה מנהל מקרה ישראל גיסו של יהושע חנקין.

ואז אמר לי אני חושב שאפשר להאמין לו. היו לו בכיסו 300 לירות והוא נתן לי אותן ואמר שאת השאר אקבל ביקב בראשון לציון ואל האדון מאירוביץ שהיה אז מנהל היקב. ביקב, בראשון לציון, היו מקבלים כספים מצעדים בשביל הכורמים ובשביל פליטי יפו שהיו אז בראשון לציון. אנשי ניל"י העבירו את הכספים האלה, (תם ממנו את הישוב בארץ.) וכך אמר לי יוסף חגידו לאדון מאירוביץ שיתן לך 200 לירות ואני אחזיר לו בעוד חודש. פניתי למאירוביץ ביקב, לדאכוני הגדול הוא טרם לתת לי את הכסף וגם ביקש ממני שלא אפנה אליו יותר.

נעמן היה מנהל חשבונות ביקב וגם המיצג הישמי של היקב וכך פניתי לידידים ובעזרתם גייסתי את ה-500 לירות. יש להזכיר את גרשון לויין היילן הישמי שעבד יחד עם נעמן ונתן לי שכום כסף וכן את ראובן יודלביץ שגם הוא נתן לי 50 לירות ואחרים שאני מזכיר בספר שלי, בעזרת אלה גייסתי את הכסף הדרוש.

יוסף ביקש ממני למסור את הכסף למזרחי רק בנוכחות עדי, ולא בארבע עיניים. וכך חוסלנו בניכנו שאמסור לו את הכסף אבל כבר בשם מיכאל לויין מרחובות. נסעתי לרחובות למיכאל לויין, שם נפגשתי עם מזרחי ושקלתי לו את הכסף ביד וגם הבאתי לו דיליג'אנס רתום לשלושה סוסים שיסיע את מזרחי לכבאר שבע במרירות האפשרית כדי שיפעל מהר ככל האפשר וישוב עם הדוקומנטים.

יוסף דחה בינתיים את תכניתו לשחרר את נעמן בכוח מבית הסוהר. אבל, כנראה שמזרחי זה תמד את הכסף לעצמו ולא מסר אותו לקצין התורכי, ולא פדה את הדוקומנטים. הוא אמנם חזר למחרת ואמר שהכל הסתדר וכששאלתי אותו היכן הדוקומנטים ענה לי ששרף אותם מיר כשקיבל אותם לירו, הוא אמר: מה אני משוגע להסתובב בדרכים עם דוקומנטים כאלה?

וכך מכיון שהפקיד התורכי לא קיבל את הכסף הזה הוא מסר את כל הדוקומנטים לבית הדין הצבאי בכבאר שבע.

ואז, לדאכוננו קרה מקרה ביש נוסף, שרה אחרונסון שיגרה מעתלית יונת דואר למצרים כדי להודיע על מאסרו של נעמן. היונה הזו הגיעה בדיוק לחצרו של המושל התורכי בקיסריה המושל גידל יונים ובשעה שהוא יצא להאכיל את היונים שלו גילה יונה זרה בין היונים היתה זו יונת הדואר ששלחה שיה. היונה נתפסה בקלות, הוא תפס אותה ומצא כתוב סתרים מתחת לכנף. המושל העביר את התפק למפקדה ברמשק. אמנם שיה לא התחשמה בדיוק בכתב סתרים אלא בקוד צבאי אנגלי - "ארישון פיב". הגרמנים במפקדה פענחו את התפק וכמוכבו שראו גם את החומר שריגע מכבאר שבע.

אחרי שראו את כל החומר המרשיע הזה הגיעו למסקנה שקיימת פה רשת ריגול ענפה וגדולה והתחילו במאסרים - וכשמחילים במאסרים, מתגלים עריקים רבים וגם כאלה שהם בעלי פספורטים מזויפים.

נאסרו כמה מאות אנשים והראשונה שהותקפה בגל מאסרים היתה ראשון לציון. יום לפני זה אסרו את רעיה אשתו של נעמן. היא ידעה שאני צריך לבוא לשמוע מה מזרחש - אני תזנבאחי אז בנס ציונה היא לא רצתה שאפול בידי התורכים וביקשה את הגיס שלה מאיר שיף שהיה מורה בראשון לציון, לפגוש את איתן יכרם. הייתי צריך לבוא לכרם הגובל עם הבית. באנו בלילה מנס ציונה, אבשלום פיין ואני ופגשנו את מאיר שיף שעמד על המשמר בכרם וחיכה לנו. הוא היה לבוש בחליפה לבנה כדי שנראה אותו, זה היה לילה חשוך מאוד, ליל שמחת תורה בשנת 1917. הוא טייל לאורך הגבול של הבית שגבל בכרם, אני ראיתי אותו מטייל, לא זהיתי אותו וחדשתי שהוא מדגל את בית נעמן. בשעה שהוא היה עם הגב אלי שלפתי את האקדח שלי וקפצתי עליו מאחור, הוא נבהל כמובן מאוד אבל אז הכרתי אותו. הוא סיפר לי שרעיה נאסרה ושלא אכנס הביתה כי בבית יש משמר תורכי. פניתי לבית השכן לבית הוריי ומאיר שיף הלך והביא לשם את אבא. אבשלום פיין ואני החלטנו לכרוח לעבר היירדן. לי היתה סוסה וסוסה נוספת גנבנו בשבילנו מאחור האכרים. אבא ביקש שניכנס הביתה כדי לאכול משהו, אמא התחננה שנשכב לנוח, לפחות שעה ואחר כך נסע - זה היה בערך כחצות אבל אמא נתנה לנו לישון עד השעה שלוש בערך. יהודי אחד עבר ליד הבית וראה אור, זה היה ויגוצקי, הוא צעק לאמא שאם יש מישהו בבית - שיברח כי תמושבה מוקפת בחילים תורכיים

אני הייתי עדיק באותם הימים, באתי מדמשק כאשר נעמן הזעיק אותי טרם שנסע למדבר. אבשלום פיין היה 'וסיקה' היתה לו תעודה, אז אמרתי לו אבשלום אתה תשאר בבית עם הוריי ואני אברח. וקפצתי דרך החלון הפונה אל הכרם על מנת לכרוח והנה יצאו מזוחת לעצי הלימונים שהיו בחצר תמישה חילים תורכיים עם קצין. אני שלפתי את האקדח ורציתי לירות ואמא עמדה בחלון וצעקה לי - אל תירה! היא פחדה שהם יהרגו אותי על המקום. זרקתי את האקדח ומסרתי את עצמי להם. הקצין שאל אותי מי אני, ואני אמרתי לו שאני עדיק. הוא מסר אותי לחייליו שהעבירו אותי לבית הכנסת הגדול, לשם העבירו את כל העדיקים.

אדכין ותישי הישוב בגליל

כל הזכויות שמורות

לבגדה ואורי שרפמן

בית גן יבנאל טל 06750488

קטע נוסף -

אנחנו הסתחרנו בנס ציונה כי גורשנו והחבר שהחביא אותנו היה קוריסקי(?) מזכיר ועד המושבה. הוא קיבל חוזר מהועד הארץ ישראלי, תזום ע"י בצלאל יפה, רופין ואחרים להסגיר את אנשי ניל"י לתורכים, חיים או מזנים, בדישימה היה גם שמי והיה גם שמו של אבשלום פיין.

אני מצטער מאוד שאני עדיף ולא אוכל להמשיך יותר כעת. אם תהיו מעוניינים ויהיה לי כוח, אמשין לספר רינתיים נפסיק במקום הזה.